

L'ART DE SOBREVIURE

RAFA GIL

Si algun dia Francis Montesinos es decideix a pujar al Drac Khan de Port Aventura, segurament experimentarà una densa sensació de *deja vú*. Les vibracions espasmòdiques i convulses, l'estómac que puja i baixa, el cor que lluita per sortir a través de la boca, viure un frenesí únic per passar a un buit on tot sembla ofegarte... aquests sismes interns tan propis d'un viatge desesperat en una muntanya russa colossal han marcat el fluir dels seus dies. Sap ben bé què és passar del tot al no-res. Montesinos, supervivent de la carnisseria industrial que va destruir els modistes estatals més importants de finals dels vuitanta, va nàixer a Lliria (el Camp de Túria) fa 44 anys. Va ser reconegut fa temps com el creatiu en moda més important del nostre país, i un dels més sorprenents del panorama internacional (per molts especialistes, encara avui no ha estat superat). El seu nom fa gust de glòria, emocionava joves efebs que se sentien més a prop de les estrelles si vestien els seus dissenys, i les senyores amb protecció econòmica més ferma no tenien altra opció que lluir les seues confeccions més erudites si desitjaven ser considerades exquisides. Però va arribar el desastre com una gangrena, una teranyina d'ombra i fracassos empresarials va sepultar la llum d'aquest artista del barroquisme tèxtil. La plèiade d'aduladors es va esvaïr, i Montesinos era considerat una espelma que agonitzava com s'eclipsava el record dels primers anys vuitanta, els que foren seus. De sobte, quan eren pocs els qui encara ploraven el seu cadàver, va presentar una desfilada a Madrid, a la passarel·la Cibelles del 94. Es deia "Desampa", un homenatge a la dona forta i segura, a aquella que crea un bressol enmig del caos. En realitat, un homenatge a sa mare, Remedios Alama, un dels pilars sobre els quals Montesinos ha anat recomponent-se. També un tribut a València i a la seua configuració mística, la Mare de Déu dels Desemparats. I un homenatge a si mateix, als dissenys més vaporosos i florits del millor Montesinos d'èpoques passades. Ara, pas a pas, el creador va pujant els escalons professionals que un dia va baixar cruelment. La presentació de la col·lecció "Desampa" a València, el passat dia 1 a la discoteca The Face, va demostrar la profunditat expectant de l'enyorança que la seua ciutat tenia del creador. I d'allò que el seu nom ha significat: alegria de viure i folclòriques erupcions de sensualitat.

D'Eivissa a Barcelona. Tot va començar a la plaça del Tossal, a l'atàvicament progressista barri del Carme de València. Allí hi havia ca Montesinos, la tenda de persianes dels avis d'un Francis que el 1972 s'havia graduat en disseny i interiorisme a l'Escola d'Arts i Oficis de València. Als 21 anys, el futur dissenyador lluia una cabellera bíblica que el marcava com a individu estèticament inquiet. En aquell temps, Eivissa ja era alguna cosa més que una illa, i els calius *hippies* deixaven pas als terratrèmols psíquedèlics. Francis Montesinos hi va viatjar ("l'Eivissa de Polanski i de l'autenticitat", recordarà el modista) i se'n va imbuir de les essències. Antonio Alonso, catedràtic d'art, antic professor i vell amic de Montesinos veu clares aquestes influències: "Ell era un estudiant ple d'ingenuïtat, tolerància i obertura mental. Ple d'inquietuds també. Als anys setanta, Eivissa i Londres es convertiren en els punts més divertits i incisius d'Europa, i Francis va anar-hi seguint aquesta inquietud descobridora. Aquests llocs varen forjar al principi el que seria el projecte Montesinos: posar la moda de moda, crear una modernitat que aleshores no existia." Londres potenciava noves formes de *glamour*, la intensitat del moviment *beat* i una visió alternativa i alliberada de la moda. Conscient de les mancances del nostre territori, Montesinos va configurar peces teixides amb les primeres teles de l'Índia que va veure València. La facturació de la venda de roba era major que la de les persianes i Montesinos va ocupar tota la botiga. Era la primera pedra en allò que seria la basílica dels *divins* valencians, el magatzem on uniformar-se per afrontar la transició i els anys vuitanta. L'any 74, Francis Montesinos feia una trobada decisiva per a la seua carrera: coneix Dona Concha, la maga de les tisores, una dona que encara avui, amb 78 anys, supervisa cada peça de tela del modista.

A poc a poc va conformant-se un primer equip de Montesinos amb gent com Lola Franco o Valentín Herraiz. I José Antonio Arienza, director de la revista barcelonina *Centro-Moda*, es fixa en el jove valencià. Arienza se'n duu a Barcelona el valencià, i posa a la seua disposició el seu equip promocional i els seus tallers tèxtils. En l'equip d'Arienza treballava Mercedes Santos, una de les dones que més pot valorar la trajectòria de Montesinos: "Em va costar molt assimilar l'exhuberència creativa de Fran-

Amb la presentació a València de la col·lecció 'Desampa', Francis Montesinos continua afirmant la seua renaixença professional. Aquesta és la crònica vital del singular dissenyador.

cis, els ornaments barrocs que donen sentit a la seua originalitat. Possiblement, si Francis haguera estat a Nova York o París, ciutats amb una indústria seriosa de la moda, la seua trajectòria hauria estat en tot moment inevitablement ascendent. Però bé, ell no ha volgut mai deixar Espanya ni València. Només l'he vist somriure quan és a València, només és feliç a València". Però de moment, era a Barcelona on el modista veia els primers èxits, com les

Dalt, una imatge de Francis Montesinos quan era un jove que s'iniciava en el món de la moda. A la dreta, amb Pedro Almodóvar, a començament dels vuitanta, quan era el déu de la modernitat peninsular.

SOCIETAT

GERMANS EGUIGUREN

dues desfilades al 1978 al teatre Olimpia de Barcelona. L'engranatge era en marxa, i al 1979 tenia lloc la presentació de Montesinos a París a la porta de Versalles com a ferma promesa per a entrar en el cercle dels grans creadors del *prêt-à-porter* internacional.

Amor de musa

La relació entre Paola Dominguín i Francis Montesinos és com la relació de l'enamorada amb el trobador: argentada i plena de complicitats selèniques. El comportament del dissenyador amb la germana de Miguel Bosé és seràfic; el de la model amb el creador, absolutament lliurat. És una de les poques persones que ha acudit a la crida de Montesinos quan les coses han anat bé i quan han anat malament. Per ella, Francis sempre té un regal: el vestit de núvia, el més saborós en cada col·lecció.

— *Quina qualitat respecta més del treball de Francis Montesinos?*

— Que respon a una sorprenent fidelitat a si mateix.

— *Vostè ha passat la col·lecció "Desampa" a Madrid i a València. No troba que pot llevar creativitat al treball d'una model el fet de desfilat dues vegades amb una mateixa col·lecció?*

— Oh, no. En una desfilada de Francis no es repeteix mai res. Potser per l'autenticitat del personatge, per l'influx de la lluna o per la llum de determinades estrelles. Però sempre és diferent desfilat amb ell.

— *Vostè es prodiga poc a les passarel·les. Selcciona molt les desfilades?*

— Mmm... Ara no m'interessa massa el negoci de la moda, ni conec el nom de totes aquestes *top-models* estrangeres tan famoses.

— *Però amb Montesinos sí que manté aquest interès.*

— Sí, amb ell sí. És el meu amic de València. En realitat és l'únic dissenyador de qui sóc amiga de debò.

J. M. O.

RAFA GIL

Generalitat de Catalunya

Entre tots, **fem salut.**

D'uns anys ençà s'ha fet molt per la salut i la qualitat de vida de la població en general.

Programes de prevenció, campanyes informatives, campanyes de vacunació, millores per facilitar l'accés a la sanitat i un seguit d'accions que, inspirades des de l'Administració, han fet arribar als catalans la idea que la millor curació és una bona prevenció.

Però no ens podem aturar. La salut és massa important per no dedicar-hi tots els esforços possibles, particularment i col·lectivament.

Tots i cadascun de nosaltres hem de ser responsables de la nostra salut, abandonant aquells hàbits que la perjudiquen i adoptant-ne d'altres que la beneficien; intentant ensenyar als nostres fills aquelles conductes beneficioses per a la

seva salut. Perquè prevenir és millor que curar.

Des del Govern de la Generalitat continuem treballant en aquest sentit. Però és imprescindible que cadascun de nosaltres també hi posem tots els mitjans per vetllar per la nostra salut. Entre tots, fem salut.

Entre tots, millor.

JORDI VICENT

Dalt, la foto clau de la botiga de Montesinos de València. A la dreta, part de la sessió fotogràfica que Newton va dedicar al dissenyador.

tota la modernitat estatal." Efectivament, Miguel Bosé i la família Dominguín, Pedro Almodóvar, Bibí Andersen i tota la *movida* de Madrid es declaren fidels del dissenyador valencià. Francis Montesinos és una basa segura i, a poc a poc, les tendes del dissenyador s'expandeixen i creen un brot d'originalitat a Madrid, Eivissa, Vitòria... Naix una nova classe de models *made in Montesinos*, xiques amb actituds mentals cosmopolites d'aspecte temptador i distant entre les quals destaca Lupe Cerdà, qui ha desfilat amb els dissenyadors més importants del món. "Ara es fa en moda allò que Francis va insinuar fa deu anys -diu Lupe Cerdà-. La seua bohèmia artística potser ha influït en les dificultats que ha tingut amb els empresaris per tirar endavant el seu projecte, però hi ha molt pocs dissenyadors dels grans, dels famosos, que no hagen admirat la seua obra recargolada i expressiva."

Montesinos s'associa als vuitanta amb l'empresa Tycesa, propietat de la família Sáez Merino, i amb el pel·leter Silvano Navarro, amb qui munta Espiel, factoria que crea sorprenents col·leccions en napa. Ací comencen els problemes, quan les relacions entre el creador i els industrials no arriben a bon terme. El 1985, amb una subvenció de l'administració central (que va arribar tard i no va ser la que li van prometre), el modista es decideix a fer l'espectacle de moda més excessiu que mai s'ha fet a la pe-

HELMUT NEWTON

nínsula, amb una desfilada a la plaça de bous de Las Ventas. Desenes de models, unes col·leccions impactants, un espectacle operístic, i la col·laboració de la companyia de teatre Lindsay Kemp converteixen la desfilada en un sostre per al sector. Però el càncer ja avança, i els embolics empresarials s'accentuen. En acabat es perd la firma Francis Montesinos, que és adquirida per Tycesa, en unes maniobres en què estava implicat el senador del PP Pedro Agramunt (casat amb una de les filles dels germans Sáez Merino). En aquells dies, es desballesta l'equip humà del dissenyador (la

marxa de Valentín Herraiz fou molt sonada), i, per a entristir encara més la temporada professional aspra, la mala fortuna fa que muiren estimats col·laboradors del creador, com les models Pupi i Dicky, l'amic Pablo o el factòtum José Antonio Arienza. Després d'una última gran desfilada al 1988 al Rockódromo de Madrid i d'altres espectacles de moda més lírics, com la participació en les celebracions de la capitalitat cultural de Berlín, arriba el silenci, que es concreta en la pèrdua de les tendes Montesinos (inclosa la de València, la primigènia).

En aquesta travessia pel desert, el dissenyador es veu obligat a treballar com a assessor d'imatge d'una de les discoteques *after-hours* valencianes més conegudes, i també ha d'afrontar inacabables embolics judicials, tot i que no deixa de crear per a clientes particulars. El suport de la família esdevé fonamental en aquests temps, els primers noranta, i la seua mare, Remedios Alama, acollidora i dinàmica, amb més de 70 anys, no deixa d'animar el fill. "Ens va ajudar estar molt més units -recorda Remedios-. Aquesta força va donar seguretats al meu fill per a tirar endavant, superar la situació, per a saber que a la fi no passava res, que en la vida hi ha moltes

males passades i èpoques terribles que es poden superar si un es manté pur." Amb aquest impuls, Montesinos va crear "Desampa", el primer pas per a la seua recuperació artística i, probablement també humana, en una persona tan lligada al seu treball. Un arquitecte de la poètica tèxtil que, segons Josevi Plaza, antic cap d'imatge de Montesinos, "ha superat el desencís dels anys vuitanta i ha marcat un abans i un després en el món estètic contemporani." Ara, a la fi, arriba, entre l'esperança i la incertesa, el moment del després.

Joan M. Oleaque